

Türkçenin Yabancı Dil (TYD) Olarak Öğretiminde Çukurova Üniversitesinin Uygulamaları, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Mustafa Mavaşoğlu¹, Gülден Tüm²

1. Çukurova Üniversitesi'nde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

2004 yılında Ulusal Ajans tarafından Erasmus Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değişim Programı çerçevesinde pilot üniversite olarak seçilen Çukurova Üniversitesi, aynı yıl Türkiye'de Erasmus Yoğun Dil Kursu (EYDK) veren beş (5) merkezden birisi olma koşullarını yerine getirmiş ve böylece Türkçe yabancı dil olarak öğretilmeye başlamıştır. Erasmus Programı kapsamında Çukurova Üniversitesi'ne gelen yabancı öğrencilerin sayıları 2004 yılında 4 iken yıldan yıla artarak 2010 yılında 70'e ulaşmıştır. Bu sayıya ulaşmada Çukurova Üniversitesinin deneyimli öğretim kadrosu büyük rol oynamıştır. Öğretim elemanlarının çoğu yurt dışı deneyimine sahip olup değişik ders araç ve gereçlerini eklektik yönetime göre kullanmaktadırlar. 2004 yılında sadece Avrupa'daki değişik ülkelerden yapılan ikili anlaşmalar çerçevesinde başlayan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha sona Eğitim Fakültesinde açılan dersler ile desteklenmiş olup Çukurova Üniversitesinde yabancı dil Türkçe dersi üç ana başlık altında ele alınabilir:

- Erasmus Yoğunlaştırılmış Dil Kursu (EYDK),
- Erasmus öğrencilerinin Eğitim Fakültesinden kredili aldıkları Türkçe dersi ve
- YÖK kapsamında Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Müfredatına konulan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi I-II dersi.

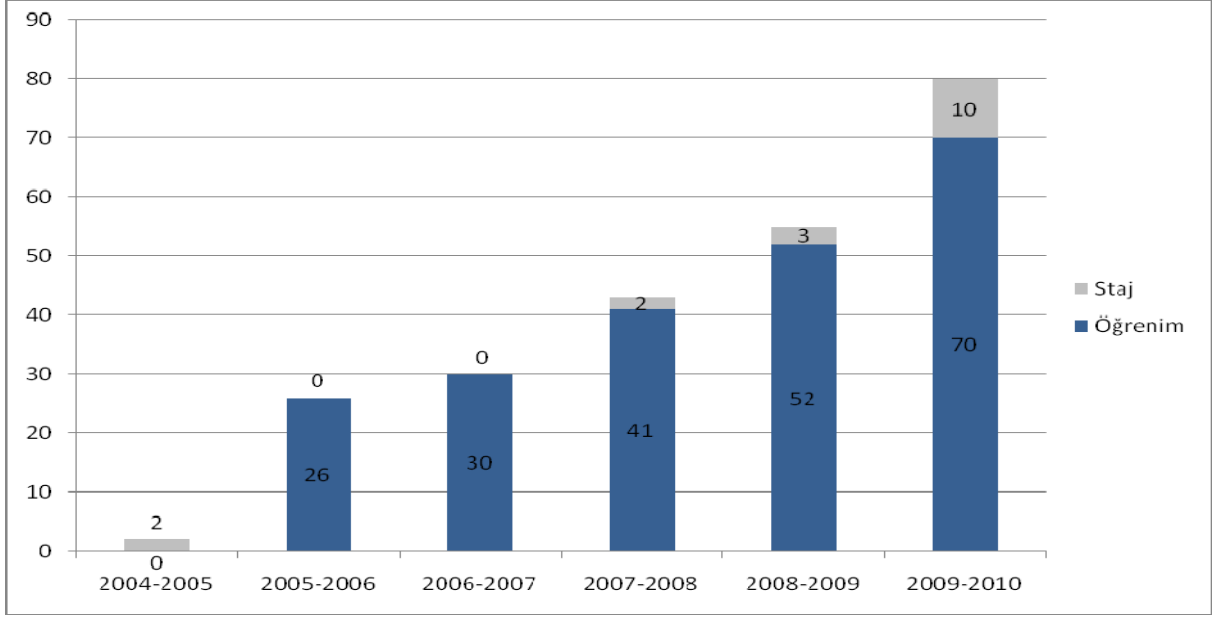
1.1. Erasmus Yoğunlaştırılmış Dil Kursu

Çukurova Üniversitesine değişik Avrupa üniversitelerinden gelen yabancı öğrencilere yoğunlaştırılmış Türkçe dersi 2004 yılından beri Yabancı Diller Yüksek Okulu (YADYO) tarafından verilmektedir. Akademik Yılın iki döneminin başlangıcında (Ocak-Ağustos) bu öğrencilerin bir ay süreyle 80 saat aldıkları EYDK seçmeli bir derstir. Başlangıç veya orta düzeyde verilen bu dersin amacı, akademik çalışmalarına veya stajlarına başlamadan önce Erasmus programı kapsamında değişik Türk Üniversitelerine gelen yabancı öğrencilere öğretim elemanlarının Türk dili ve kültürü hakkında temel ihtiyaçlarını göz önüne alarak bilgi vermektir. Bu nedenle 80 saatlik dersin yaklaşık 20 saati Türk kültürünü temel alan çalışmalara (kültürel ve tarihi geziler) ayrılmaktadır. Bir aylık yoğun dil kursunun sonunda öğrenciler eğitimlerine devam etmek üzere kendi üniversiteleri ile anlaşmalı olan bir Türk Üniversitesine gitmekte ve kendi alanlarında derslere devam etmektedirler.

Aşağıdaki grafikte Erasmus Öğrenci Değişim Programıyla Çukurova Üniversitesine gelen öğrenciler ile ilgili bilgiler görülmektedir. Grafikte 1.'de görüldüğü gibi öğrencilerin sayıları ilk yıllardan itibaren düzenli bir şekilde artış göstermektedir. Bu da öğrencilerin üniversitedeki Türkçe ya da kendi alanlarında aldıkları derslerden memnuniyet duyduklarını göstermektedir.

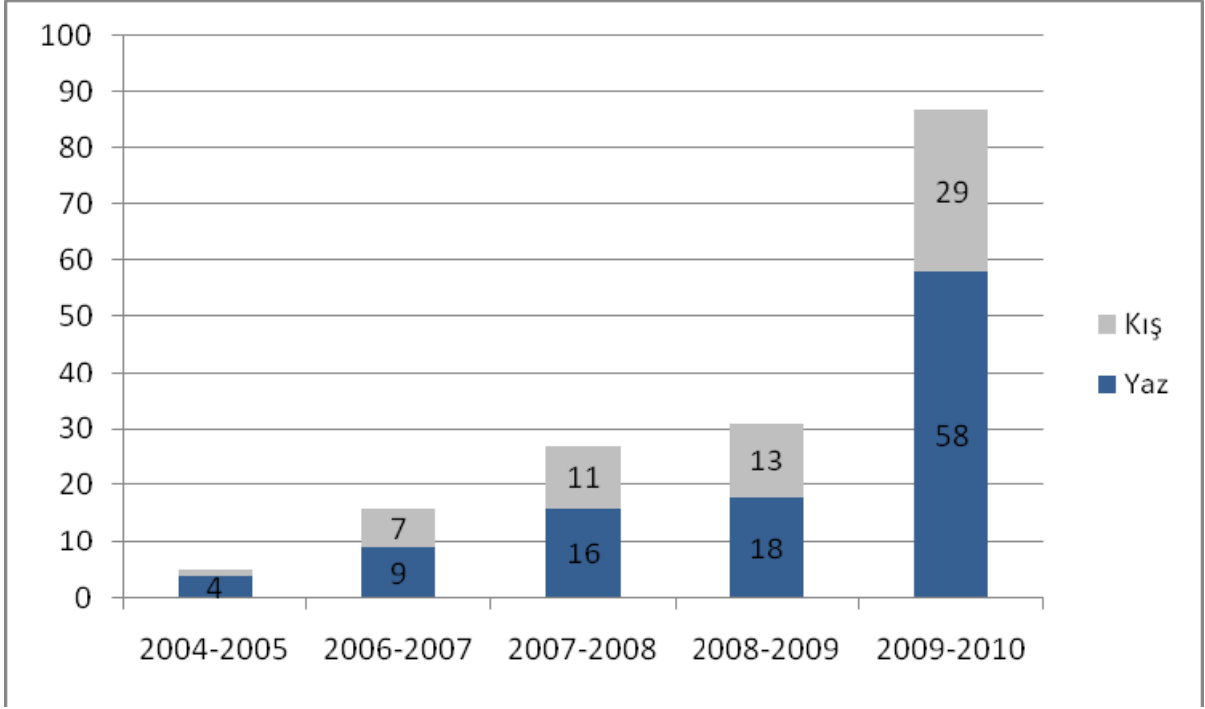
¹ Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı

² Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı

Grafik 1.1. Erasmus kapsamında gelen öğrenci sayıları

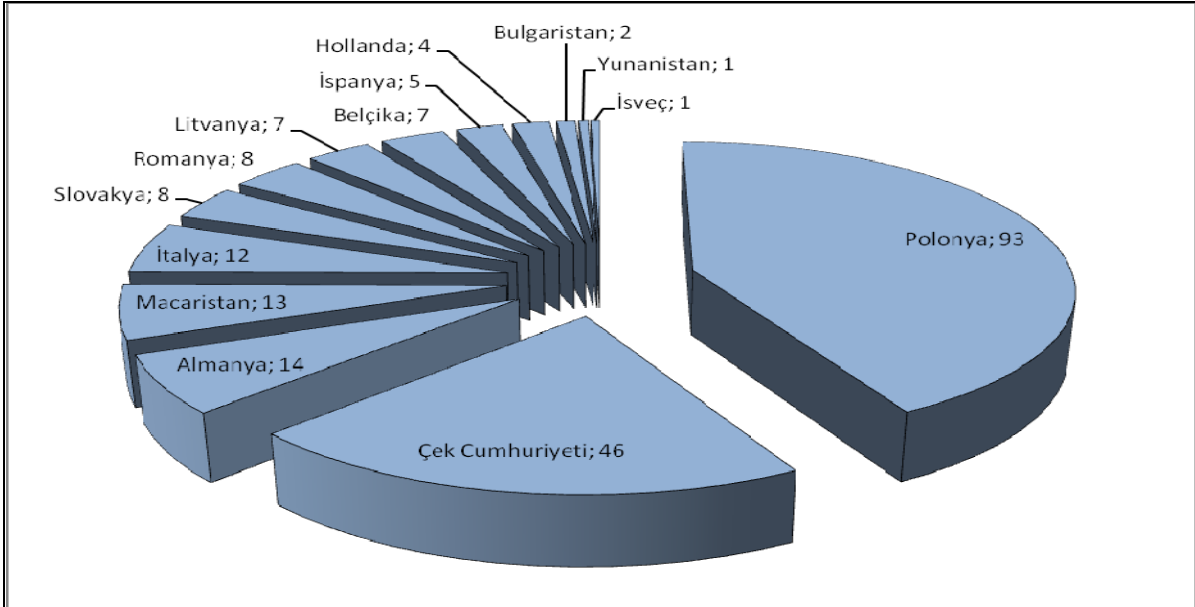
Erasmus EYDK'ndan yararlanmak üzere Çukurova Üniversitesine gelen öğrenciler Türk dili ve Türk kültürü ortak paydasında buluşmaktadır. Bu durum yalnızca Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda ders alan yabancı uyruklu öğrencilere değil kültürler ve diller arası iletişim konusunda da hem öğrenci hem de öğretim elemanlarına olumlu katkılar sunmaktadır. Bu katkılar gelen öğrencilerin dillerine ve kültürlerine aşina olmak ve bu ülkelere gidecek Türk öğrencilerine gittikleri yerde uyum sağlama çerçevesinde bilgi aktarmak olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda Çukurova Üniversitesinde verilen EYDK, buradaki Avrupalı öğrencilerin Türk dili, kültürü, adet ve görenekleri ile Türk halkını yaşadıkları ortamda görme anlamında önemlidir. Bu program sayesinde Avrupalı ve Türk öğrenciler karşılıklı kültür alışverişinde bulunmaktadır. Böylece, her geçen yıl öğrenci sayılarındaki artış ülkelerine dönen öğrencilerin Türk öğrencilerine bakış açısını da değiştirmiş olduğundan Avrupa üniversitelerine giden Türk öğrenciler için de çok önemli bir katkıdır. Grafik 4. bu derse ilginin yıldan yıla öğrenci eğilimini göstermektedir.

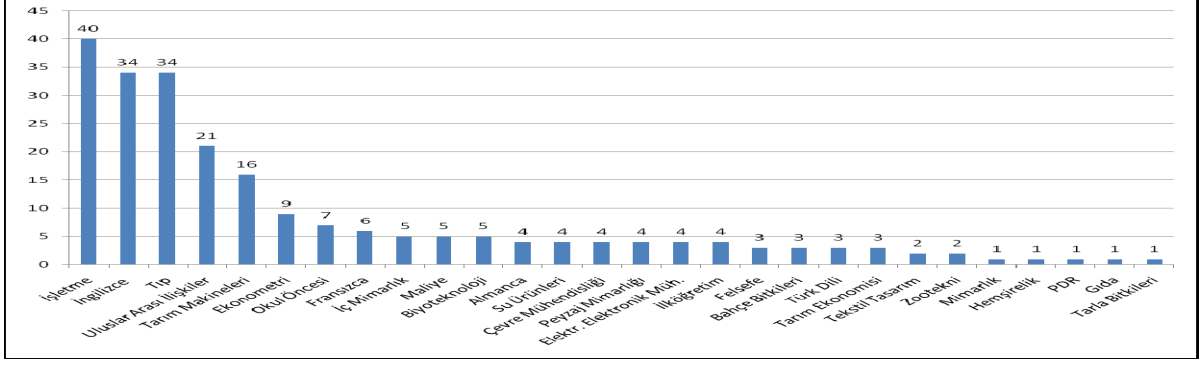
Grafik 1.2. Erasmus yoğunlaştırılmış dil kursu alan öğrencilerin sayıları

1.2. Erasmus Öğrencilerinin Kredili Aldıkları Türkçe Dersi

Çukurova Üniversitesi'nde değişik Avrupa üniversiteleriyle yapılmış olan ikili anlaşmalar (Bilateral Agreement) kapsamında her akademik yıl, Erasmus öğrencileri kendi alanlarında (değişik fakülteler) eğitime başlamaktadırlar. Aşağıdaki grafikler, Çukurova Üniversitesi'ne Erasmus programı çerçevesinde gelen öğrencilerin ülkeleri ve geldikleri bölümlere göre dağılımını göstermektedir.

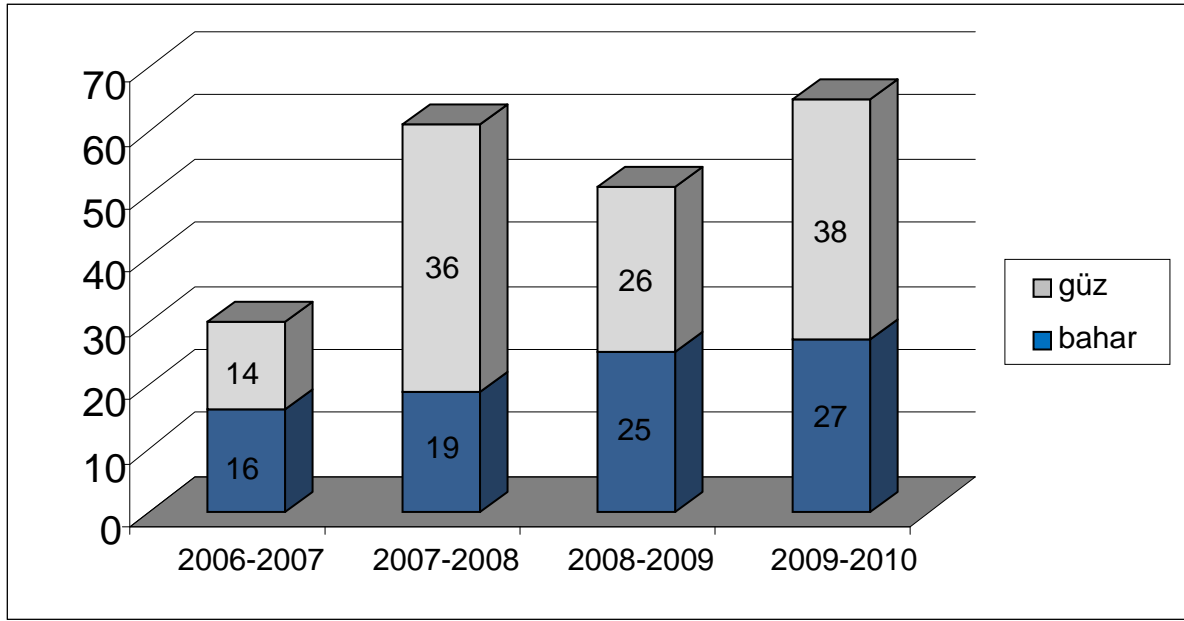

Grafik 1.3. Erasmus kapsamında gelen öğrencilerin ülkelere göre dağılımı

Grafik 1.4. Erasmus kapsamında gelen öğrencilerin bölümlere göre dağılımı

Yukarıdaki grafikten de görüldüğü gibi öğrenciler üniversitemizin değişik bölümlerinde bir dönem ya da bir akademik yıl eğitimlerine devam ederken aynı zamanda kültürlerarasılık ve dillerarasılık deneyimleri de kazanmaktadır. Bu öğrenciler öğrenim anlaşmasında (Learning Agreement) yer alan kendi bölüm dersleri dışında istedikleri farklı dersleri de seçmeli olarak alabilmektedirler. Buldukları ülkede belirli bir süre yaşamaları ve kültürle iç içe olmaları dolayısıyla Türkçe derslerine devam etmek isteyen bu öğrenciler için Türkçe Eğitimi Bölümü tarafından her akademik yılda TEB 215/217 kodlu Türkçe (Başlangıç) dersi ve TEB 218/220 kodlu Türkçe (Orta düzey) dersi verilmektedir. Bu dersler Başlangıç ve Orta düzeyde olmak üzere her iki dönemde (güz ve bahar) gelen öğrencilerin bu dersi seçmeleri üzerine verilmektedir. Ancak, Türkçe dersini daha önce kendi ülkesinde ya da YAYDO gibi Türkçe öğreten merkezlerde alan öğrenciler isterlerse orta düzey Türkçe derslerine devam etmektedirler. Bu dersin amacı da Türk dilini yine Türk kültürüyle birlikte vererek öğrencilerin öğrendikleri hedef dilde iletişim kurmalarını sağlamak ve kültürü yakından izlerken anlama imkanı vermektir. Haftada 3 saat olmak üzere bir dönemde alınan toplam 42 saatlik dersin yaklaşık 10 saati Türk kültürü ile ilgili çalışmaları [kültür ve sanat merkezlerini ziyaret (Türk el becerileri, ebru, hattat, resim vb), halk oyunları, sergiler, spor kulübü, düğün vb.] içermektedir. Bu derste öğretim elemanı her dönem sonunda öğrencilere anketler uygulayarak öğrenci memnuniyetini göz önüne alan ders içeriği hazırlamaktadır. Ayrıca bu derslerde (Başlangıç ve Orta Düzey) TÖMER ve üniversitemiz öğretim elemanlarının kendi hazırladıkları ders araçları (ders kitabı, alıştırmalar kitabı, test kitabı, okuma kitabı) kullanılmaktadır. Aşağıdaki grafik eğitimleri boyunca aynı zamanda Türkçe dersi alan öğrencilerin sayılarını göstermektedir. İlk yıllardan itibaren Erasmus Öğrenci Değişim Programı ile değişik bölümlere öğrencilerin sayısı ile Türkçe ders alanların sayısı doğru orantılı görülmektedir. Bu sonuç da öğrencilerin düzenli bir şekilde Türkçe dersinde ihtiyaç duydukları gereksinimlerini karşıladıklarını göstermektedir.

Grafik 1.5. Seçmeli (kredili) Türkçe dersi alan öğrencilerin sayıları

1.3. YÖK Kapsamında Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Müfredatına Konulan TYD Dersi

YÖK kapsamında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü ve Türkçe Eğitimi Bölümünde Türk öğrenciler Lisans Programının VI., VII. ve VIII. Yarıyılında bir ya da iki dönem TYD almaktadırlar. Bu dersin kodları bölümlere göre aşağıdaki gibidir:

Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı	YDA-308 (üçüncü sınıf VI. yarıyıl)
Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı	YDF-410 (dördüncü sınıf VIII. yarıyıl)
İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı	YDI-411/412 (dördüncü sınıf VII. Ve VIII. yarıyıl)
Türkçe Eğitimi Bölümü	TEB- 306 (üçüncü sınıf VI. yarıyıl)

Bu derslerin içeriği TYD olarak öğretiminin tarihçesi, TYD olarak öğretilmesinin önemi, Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri, diğer dil ailelerinin alfabe ve sesletimi, küreselleşme kapsamında Türkçenin öğretilme nedeni, Avrupa Dil Dosyasının tanıtımı, TYD öğretiminin Türkiye'nin tanıtımına katkısı, Türk dili ve kültürü ile ilgili etkinlikler, TYD öğretiminde karşılaşılan problemler ve çözümleri, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders araç ve gereçlerinin kullanımı ve öğrenci ihtiyaçlarına göre analiz edilerek yeniden gözden geçirilmesi ile sınıfta uygulamalı Türkçe öğretimi göz önüne alınarak hazırlanmıştır.

2. TYD ile ilgili genel sorunlar

TYD öğretiminde öğrenci, kurum, müfredat, öğretmen ya da ders araç ve gereçlerinden kaynaklanan sorunlar ortaya çıkabilir. Çukurova Üniversitesine gelen öğrenciler öncelikle Türkçenin kendi anadillerinden ya da yabancı dillerinden farklı bir dil aile yapısına ait olmasından kaynaklanan nedenlerle belirli dilbilgisel birimlerini oluşturmakta zorluk çekmektedirler. Kendi anadillerinin, resmi dillerinin ya da daha önceden öğrenmiş oldukları diğer dillerin farklı sözdizimsel, yapısal ve sesletim özelliklerine sahip olması bunun en önemli nedenlerinden birkaçıdır. Doğal olarak hedef dilde belirli sözdizimsel dizgeleri oluştururken bu dillerin farklı dil ailelerine ait olmalarından kaynaklanan bazı zorluklar olabilir. Öğrencilerin Türkçe yapıları oluştururken kendi anadillerinden ya da öğrenmiş oldukları diğer dillerden transfer yaptıklarından bu hataları değişik başlıklar altında incelemek mümkündür.

2.1. Türkçenin yapısından kaynaklanan sorunlar

Anadilinde ya da daha önce öğrenmiş olduğu diğer dillerin Ö+Y+N dizimine alışık olan yabancı öğrenciler Türkçenin Ö+N+Y dizimini edinme konusunda büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Bu zorluklar sözdizimsel, biçimbilimsel, anlambilimsel, sesbilgisi ve Türkçenin zengin söz varlığının doğru kullanılmasında öğrencilerin hata yapmasına neden olmaktadır. Özellikle, sözdizimsel anlamda ele alındığında, olumsuz tümce kuruluşlarındaki olumsuzluk eki çoğu zaman yaygınlık kazanma eğilimi göstermektedir.

Örneğin: *Ben biliyorum değil.*
Buzdolabında hiçbir şey var.
Ne menüde?

En yaygın görünen diğer sorunlardan birisi Türkçede kullanılan ad durum ekleridir. Bu ekler her ne kadar öğrencilerin kendi ana dillerinde ya da öğrenmekte oldukları diğer dillerde var olsa da tümce yapmada önemli bir sorun teşkil etmektedir. Öğrenciler özellikle hangi biçimbirimin geleceği konusunda zorluk çekmektedir. Bu hal eklerinden iyelik eklerinin kullanımı da yabancı öğrencilerde sıklıkla sorun yaratmaktadır. Öğrencilerin kendi dillerinde olmayan (örneğin Rusça) fakat Türkçede hal eki olarak verilen ayrılma durumunun kullanımında da ciddi sorunlar olabilmektedir. Belirtme durumu da öğrendikleri diğer dillerde farklı kullanıldığından yine sorunlarla karşılaşmaları mümkündür. Bu sorun çoğunlukla öğrencinin bu eki unutmaması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar Türkçede ayrık durumlar çok az denilse de kuralsız değişen bazı eylemlerde ünlü düşmesi ya da değişmesi de zorluk noktalarından biri olabilmektedir.

Örneğin: *Ben otobüs iniyor.*
Benim anne, benim abi hanım Polonya'da.
Bu yapma.

Örneğin: *Anlayorum, yeiyorum, gitiyorum.*

Yabancı öğrenciler yumuşak ğ gibi bazı sesleri duymada zorluk çekmektedirler ya da bazen farklı sesleri duyarak onları yazabilmektedirler. Diğer bir sorunda kendi alfabelerindeki sembollerle seslerinin başka dillerde farklılık göstermesinden kaynaklanabilmektedir. Örneğin, c harfinin okunuşu sorunlar yaratabilmektedir. Kendi anadillerinde ya da öğrendikleri diğer dillerde (k, s, ç, ş) gibi okunan bu harf Türkçede yalnızca c sesini vermektedir. Aşağıdaki örneklerde parantez içindekiler asıl söylenmek istenen sözcüklerdir.

Örneğin: *Aaç [ağaç] bak!*
Nihat [nihayet] geldi.
Sucuk [soğuk] yok.
Düğün [dün] çok güzeldi.

Kendi dillerinde söz varlığının sınırlı olması ya da farklı değerler için farklı sözcüklerin kullanılması öğrencilerin sözlükten yardım alırken aşağıda görüldüğü gibi değişik hatalar yapmalarına neden olabilmektedir.

Örneğin: *Saatim yok. [Zamanım].*
Otobüs kırıldı [bozuldu].
Utku ile demeç [sohbet] çok enteresandır.
Benim hanem [evim] Adana'da.

2.2. Kurumdan kaynaklanan sorunlar

TYD öğretimini kurumların sahiplenememesi ya da hangi kurumun sahipleneceğinin belirsizlik göstermesi, kurumsal olarak gerekli desteğin öğretim elemanlarına verilememesi en önemli sorunlardan birkaçıdır. Hâlbuki son zamanlarda özellikle küreselleşmenin getirdiği ülkelerin birbirini daha yakından tanıma isteği, bu ülkelerin dil ve kültürlerine ilgiyi artırmıştır.

Türkiye'nin coğrafi ve politik yapısı da TYD olarak öğretiminde kurumların üstleneceği rol açısından da son derece önemlidir. Diğer ülkelere (İngiltere-İngilizce) bakıldığında kurumların dil öğretiminden hiç de küçümsenmeyecek kazanımlar elde ettiği bilinen gerçektir.

2.3. Öğretim programından kaynaklanan sorunlar

TYD öğretiminde kullanılan programların öğrencilerin ihtiyacına cevap verememesinden kaynaklanan sorunlar vardır. Programı yapan kurumların hem kurum, hem öğretici hem de öğrencinin ihtiyaçlarını göz ardı etmeleri öğrencileri isteklendirici programların hazırlanmasına engel olmaktadır. Program hazırlayıcılarının da kurum, öğretici, öğrenci gibi unsurların eksikliği durumunda oluşabilecek sorunları öngörebilecek deneyimde ve donanımda olması son derece önemlidir. Aksi takdirde program detaylı hazırlansa da işlevsel olamayabileceğinden beklenmedik diğer sorunlara neden olabilir.

2.4. Öğretim elemanından kaynaklanan sorunlar

TYD öğretim elemanlarının öğretilen dil ve kültürü konusunda hedef kitlenin öğrenme ihtiyaçlarını öngörememesi en önemli sorunlardan birisidir. Sadece öngörememe değil öğretim elemanlarının hedef kitleyle iletişim kurabilecek ara dil konusunda yetersiz olması, öğrencilerinin anadil örgüleri, yapısı ve sesletimi hakkında bilgi sahibi olmaması da sorunlardan birkaçıdır. Bu durumda öğrencilerinin nerelerde sorun yaşayacağını tahmin edememekte, öğrencilerin yaşadıkları sorunun nedenlerini kavrayamamaktadır. Ayrıca, dilin öğretileceği ülkenin eğitim sisteminden habersiz olunması ya da iki kültür arasındaki sistemin tamamen birbirinden farklı olması da öğretim elemanının oluşacak sorunlar karşısında etkin çözüm bulamamasıyla sonuçlanabilmektedir. Ne yazık ki, bugüne kadar yapılan çalışmalar Türkçe öğreten kişilerin bu konularda deneyimsiz oldukları gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Son olarak da öğretmenin dilbilgisi öğretiminde uyguladığı yöntem ya da ders araçlarının içeriği Türkçenin öğretiminde öğrencilerin başarısız olmasıyla sonuçlanabilir.

2.5. Öğretimde kullanılan ders araç-gereçlerinden kaynaklanan sorunlar

Dil öğretim araçları, öğretilecek hedef dilin öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla hedef dil öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak tasarlanmış ve değerlendirilmiş görsel, işitsel ve duyu–devinimsel araçlardır. Ancak TYD öğretiminde kullanılan araçların sayıları son derece kısıtlıdır. Araç ve gereçlerdeki ana sorunların birçok nedeni vardır:

- ✓ içindekiler bölümünün öğrenciler için yeteri kadar açık olmaması,
- ✓ bilgilerin güncel olmaması;
- ✓ yönerge vermeden alıştırmaların sunulması;
- ✓ alıştırmalarda öğrenciler arasındaki kişisel farklılıkların dikkate alınmaması;
- ✓ yönergelerin yeteri kadar açık olmaması;
- ✓ alıştırmaların bir örnekle desteklenmemesi;
- ✓ dilbilgisel yapıların öğrencinin seviyesine uygun bir dille anlatılmaması ya da çok az bir bilgi verilmesi vb.

Günümüzde kullanılmakta olan ders araçları ya üniversitelerin hazırlamış oldukları set halindeki kitaplar, dilbilgisi ağırlıklı kitaplar ya da öğretmenlerin kendi kişisel çabalarıyla öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda hazırladıkları araçlardır. Son yıllarda TYD öğretimi konusunda değişik üniversitelerde çok ciddi çalışmalar başlamıştır ancak bunlar yeterli değildir. Öğretim araç ve gereçlerinin öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda tasarlanırken TYD öğretilmesinde en uygun metot(lar) tespit edildikten sonra buna uygun olarak hazırlanmalıdır. Bir başka anlatımla, TYD öğretimi sözdizimsel olarak değil aynı zamanda anlambilimsel olarak da değerlendirilmelidir.

2.6. Öğrenciden kaynaklanan sorunlar

TYD öğretim ortamının çok dilli ve kültürlü olması zaman zaman öğretmen ve öğrencilerin ortak paydada buluşmalarını zorlaştırmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin ana dillerinin farklı bir dil ailesine bağlı olması ve dil sistemlerinin Türkçeden farklı bir yapıda olması sorunların başında gelmektedir. Özellikle dil alfabelerinin farklılık göstermesi Türkçe öğrenirken öğrencileri oldukça zorlamaktadır. Bir diğer sorun ise Türkçenin eklemeli bir dil olması nedeniyle öğrencilerin çekim ya da yapım eklerini tümce içerisinde doğru sıralayamamasıdır. Ana dil ve erek dil arasındaki sözcüklerin benzeşmezliği ya da çağrışımsızlığı da öğrencilerin Türkçe öğreniminde isteksizlik yaratabilmektedir.

2.7. Eğitim ortamından kaynaklanan sorunlar

Eğitim ortamı öğrencilerin etkin iletişim kurmalarında önemlidir. Öğrencinin eğitim ortamıyla ilgili beklentisi ele alındığında her iki eğitim ortamının ortak özelliklere sahip olmaması iletişimi zorlaştıracaktır. Örneğin, çoklu ortamda eğitim gören öğrencilerin öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin ağırlıkta olduğu yeni bir öğretim ortamına girmesi iletişimsel yaklaşımlarını köreltebileceğinden öğrencilerde isteksizliğe neden olabilir. Ayrıca, öğrencilerin öğrenim gördükleri dersliklerin, barındıkları yerin, öğrenim gördükleri kampus ya da şehrin fiziksel özelliklerinin yanı sıra öğrencinin barındığı yerdeki sıcak su sorunu, internete ulaşım problemi de öğretim ortamı olarak nitelendirilebilir.

3. Çözüm önerileri

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda son zamanlarda artan bilinçle koşut olarak bu alandaki var olan yaygın sorunlar gözden geçirilerek TYD'nin daha etkin ve doğru bir şekilde öğretilmesi için hem kurum hem de öğretim elemanlarına yararlı olacağı düşünülerek aşağıda çözüm önerileri sunulmuştur:

1. Öğretim elemanı farklı dil ailelerinden gelen dillerin özelliklerinden haberdar olmalı,
2. Öğretim elemanı Türkçe ile Türk dilinin öğretilmesindeki farkı ayırsamalı,
3. Öğretim elemanı Türkçenin sözdizimsel, anlambilimsel, sesbilimsel ve söz varlığı gibi özelliklerini iyi kavrayarak öğreteceği hedef kitlenin ana dilinin özellikleri ile ilgili karşılaştırmalı çalışmalar yapmalı,
4. Öğretim elemanı iyi derecede iletişim kurabilecek kadar ara dile hâkim olmalı,
5. Öğretim elemanı dilin öğretileceği yerdeki eğitim sistemi konusunda bilgi sahibi olmalı,
6. Öğretim elemanı çağdaş dil öğretim yöntemlerini TDY aktarabilecek donanıma sahip olmalı,
7. Öğretim elemanı sınıftaki öğrenimin yansımalarını gözlemlemeli, değerlendirmeli, kayıt altına almalı ve bulgularını öğrencilerin dil yetisini geliştirmek için kullanmalı,
8. Öğretim elemanı sınıftaki bireysel farklılıkları göz önüne alarak karma yöntemler kullanmalı,
9. Kurumsallaşma³ konusunda daha somut adımlar atılmalı,
10. TYD öğretimi kurumsal sorumlulukla sistematik şekle dönüştürülmeli,
11. Kurumsal olarak öğretim elemanına gideceği ülke erkenden söylenmeli, söz konusu öğretim elemanı görevlendirileceği yer (eğitim sistemi ve ülkenin dilinin belirli bir düzeyde öğrenilmesi vb) için hazırlık yapılabileceği kadar zaman kazanmalı,
12. Kurumsal olarak öğretim elemanlarına araç ve gereçler konusunda destek verilmeli,
13. Öğretim elemanları hizmet içi eğitimden geçirilmeli,
14. Öğretim elemanlarının gidilecek yerde karşılaşacakları sorunlar kurumlarca halledilmeli,
15. TDY programları öğrencinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden gözden geçirilmeli,
16. TDY programı öğretilen tüm eğitim kurumlarındaki sisteme göre tasarlanmalı,
17. Öğretim araç ve gereçleri hedef dil öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap vermeli,

³ Kurumsal terimi MEB ve Dış İşleri Bakanlığı Ortak Kültür Komisyonunu ifade etmektedir.

18. Öğretim araç ve gereçleri bireysel farklılıkları göz ardı etmemeli,
19. Öğretim araçları öğrencilerin anlayacağı açıklıkta ve kolaydan zora doğru yapılandırılmış olmalı,
20. Öğretim araçlarındaki yöntemler tüm değişkenleri içeren çeşitlilikte hazırlanmalı,
21. Öğretim araçlarında erek dildeki kültürel öğelere fazla yer verilmeli,
22. Öğrencilerin farklı dil ailelerinden geldikleri ve dil yapılarındaki farklılıkları göz ardı edilmemeli,
23. Öğrencilerin bireysel öğrenim stratejilerine sahip oldukları göz önüne alınmalı,
24. Eğitim ortamı öğrenci merkezli ve öğrencinin rahat hareket etmesini sağlayacak donanımda olmalı,
25. Eğitim ortamı öğrencinin günlük yaşamında karşılaşacağı dilsel, kültürel ve yaşamsal zorlukların çözüm merkezi olarak tasarlanmalı.

4. Sonuç

TYD öğretimi kurum, eğitim elemanı ve kullanılan ders araçları açısından yetersiz gibi görünse de, öncelikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğretecek öğretimin biçiminin ne olması gerektiği tartışmalarından çok bu görevi yerine getirecek kişinin Türk dili ile Türkçe öğretiminin farklılık gösterdiği ve hedef kitlenin hangisine ihtiyaç duyduğu çok iyi ayırimsanmalıdır. TYD herkesin öğretebileceği varsayımından uzaklaşarak uzun ve içerikli bir program çerçevesinde yetiştirilen ve kendisini öğrencinin yerine koyabilen kişiler tarafından her türlü ayırısama (kültürel, politik, eğitsel vb) göz önüne alınarak gerçekleştirilmelidir. Dolayısıyla, Türkçe öğretecek kişilerin sadece dil öğretimi alanında değil ülkeyi temsil edeceği gerçeğini göz önüne alacak şekilde eğitim almış kişiler olmasına özen gösterilmelidir. Bu güne kadar yapılan çalışmalar göstermiştir ki sadece Türk Dilini ya da ara dili çok iyi biliyor olmak yeterli değildir. Asıl amaçlanan dili kültürel ve söz varlığı zenginlikleriyle hedef kitleye doğru ve net şekilde aktarabilecek, ulusal kimliği taşıyan ve yaşatan bireyler arasından yapılacak özenli ve titiz seçim sonucunda kişiler görevlendirilmelidir. Ayrıca, son yıllarda Türkçeye olan talep yüzünden bu alanda iyi yetişmiş elemanlar için de bir iş kaynağı olacaktır.

Kaynakça

- Akış, İ. (2010). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Ana Sorunlar”. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar. 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Ayaz, H ve Akkaya, A. (2010). “Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bazı Düşünceler”. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar. 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Yaylı, D. (2010). “Yöntem sonrası Dönem ve Yabancı Dil Olarak Türkçe” Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar. 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Tüm, G. (2010). “Türkçe Alıştırma Kitabı”. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar. 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi